

FYLKESLANDBRUKSSTYRET
I BUSKERUD

Jnr. 2003/8736

Drammen 15.08.2003

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

**HØRING: Forslag til nye bestemmelser om overføring av myndighet
og forslag til ny forskrift om saksbehandling i kommunen**

Til underretning sender vi Dem utskrift av møteboken for
Fylkeslandbruksstyret i Buskerud som gjelder fagsak nr. 1/2003.

Etter fullmakt

Knut Westrum
Juridisk konsulent

Landbruksdepartementet har sendt til høring forslag til nye bestemmelser om overføring av myndighet og forslag til ny forskrift om saksbehandling i kommunen. Både fylkeslandbruksstyret og fylkesmannen er høringsinstanser.

Departementets høringsbrev:

Høringsinstanser

Deres ref	Vår ref	Dato
	2003/1708	12.06.2003

Høring av forslag til nye bestemmelser om overføring av myndighet og ny forskrift om saksbehandling i kommunen

Landbruksdepartementet sender med dette på høring forslag til 1) nye bestemmelser om overføring av myndighet til kommunen, fylkeslandbruksstyret, fylkesmannen, Statens Landbruksforvaltning og Bergvesenet etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven og 2) ny forskrift om saksbehandling mv. i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven.

Ovennevnte forslag sendes på høring til kommunene, fylkeslandbruksstyrene, fylkesmennene, Statens landbruksforvaltning, KS, Bergvesenet, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Skogeierforbundet, Statskog samt følgende departementer: AAD, KRD, FIN, NHD, JD og MD.

Landbruksdepartementet ber om høringsinstansenes uttalelser innen **15. september 2003**. Høringsuttalelsene sendes til Landbruksdepartementet, Avdeling for skog- og ressurspolitikk, Postboks 8007 Dep, 0030 Oslo eller **pr. e-post til:** asr.jur@ld.dep.no

1. Bakgrunn

Departementets forslag bygger på et utkast utarbeidet av en arbeidsgruppe for delprosjektet "Desentralisering av juridiske virkemidler" som er en del av hovedprosjektet "Kommunerettet satsing på landbruksområdet". Prosjektet ble opprettet i forbindelse med gjennomføringen av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet – regionalt og lokalt nivå.

Endringene er forutsatt å skulle skje med virkning fra 1.januar 2004.

Departementet gjør innledningsvis oppmerksom på at forslag til ny konsesjonslov nylig er lagt fram for Stortinget, jf. Ot.prp. nr. 79 (2002-2003) Om lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. Det er usikkert når lovforslaget vil bli behandlet. Høringsforslagene bygger på gjeldende lov. De endelige bestemmelsene vil imidlertid bli

justert i forhold til ny konsesjonslov dersom lovforslaget blir behandlet og vedtatt slik at loven kan tre i kraft fra kommende årsskifte.

2. Forslag til nye bestemmelser og forskrift

2.1 Bestemmelser om overføring av myndighet

Ved behandlingen av St.meld. nr. 31 (2000-2001) sluttet Stortinget seg til en kommunesatsing på miljøvern- og landbruksområdet, se Innst.S. nr. 268 (2001-2002).

I St.meld. nr. 19 (2001-2002) gir Regjeringen sin tilråding om oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene. Kommunene har i dag både innstillende myndighet og vedtakskompetanse i henhold til jordloven, konsesjonsloven, odelsloven og skogbruksloven. Det legges til grunn at alle **konsesjonssaker og delingssaker** skal avgjøres av kommunene som førsteinstans f.o.m. 1. januar 2004. Videre er det forutsatt at avgjørelsesmyndigheten i **saker etter skogbruksloven, med unntak av saker som gjelder vernskoggrenser**, overføres til kommunen fra samme tidspunkt. Fylkeslandbruksstyret er forutsatt å være klageorgan for nevnte avgjørelser truffet av kommunene.

I tillegg til de saker som er nevnt i stortingsmeldingen, foreslår Landbruksdepartementet å overføre avgjørelsesmyndigheten til kommunene som førsteinstans etter flere andre bestemmelser i konsesjonsloven, jordloven og odelsloven.

Avgjørelsesmyndigheten foreslås overført bl.a. i saker etter jordloven § 9 (omdisponering av dyrket og dyrkbar jord til andre formål enn jordbruksproduksjon). Bakgrunnen for dette er den sammenhengen det oftest er mellom en omdisponeringssak og en delingssak. Når det for eksempel søkes fradeling av dyrket eller dyrkbar jord til boligformål, vil dette også måtte behandles som en omdisponeringssak. Det vil ikke være noen heldig situasjon dersom kommunen kan avgjøre fradelingsspørsmålet, mens fylkeslandbruksstyret må avgjøre omdisponeringsspørsmålet for samme tomt. Det vises i denne forbindelse også til at dette vil gi et komplisert saksbehandlingssystem, noe som igjen er negativt for brukeren.

Ved å overføre avgjørelsesmyndigheten som førsteinstans i saker som gjelder omdisponering av dyrket og dyrkbar jord til kommunen, legger departementet ansvaret for en viktig nasjonal interesse til kommunen. Departementet vil vurdere om det kan etableres systemer, for eksempel i form av arealdifferensiering, som kommunen på frivillig basis kan bruke som støtte når det gjelder å ta avgjørelse i slike saker.

Departementet foreslår også at følgende saker avgjøres av kommunen som førsteinstans:

1. saker om tiltak for dyrket jord etter jordloven § 8 tredje og fjerde ledd,
2. saker om å kreve fjerning av anlegg eller byggverk etter jordloven § 9 femte ledd,
3. saker om å gi pålegg om å søke konsesjon etter konsesjonsloven § 20 annet og tredje ledd og odelsloven § 29 annet ledd,
4. saker om unntak fra hogstforbudet etter konsesjonsloven § 27 første ledd,
5. saker om tilbaketrekking av konsesjon og fastsettelse av frist for salg etter konsesjonsloven § 23 annet og tredje ledd og odelsloven § 29 tredje ledd,
6. saker om å sette frist for pantlover til å bringe tvangsbruk som er i strid med konsesjonsloven § 3 annet ledd til opphør eller frist for erverver til å sørge for

omgjøring av overdragelsen eller overdragelse til noen som kan få eller ikke trenger konsesjon etter konsesjonsloven, jf konsesjonsloven § 25 og

7. saker om forlenging av frist for videresalg etter konsesjonsloven § 6 første ledd nr. 5 tredje pkt.

Disse sakene har enten nær sammenheng med de sakstyper kommunen etter forutsetningen i St.meld. nr. 19 (2001-2002) skal overta, eller egner seg for avgjørelse i kommunen etter sin art. Landbruksdepartementet mener derfor at også myndigheten til å ta avgjørelse etter disse bestemmelsene bør legges til kommunene som førsteinstans.

Statens landbruksforvaltning har i dag avgjørelsesmyndighet i saker om tvangsmulkt etter konsesjonsloven §§ 20 fjerde ledd og 23 første ledd og tvangsgebyr etter jordloven § 20. Landbruksdepartementet foreslår at vedtaksmyndigheten etter disse bestemmelsene legges til fylkesmannen.

Etter forslaget vil kommunens avgjørelser kunne påklages til fylkeslandbruksstyret eller fylkesmannen. Avgjørelser truffet av fylkeslandbruksstyret eller fylkesmannen som førsteinstans kan påklages til Statens landbruksforvaltning. Videre kan avgjørelser tatt av Statens landbruksforvaltning påklages til Landbruksdepartementet.

2.2 Forskrift om saksbehandling i kommunen

Det er foreslått enkelte nye bestemmelser i forskrift om saksbehandling mv. i kommunen. De nye bestemmelsene innebærer at kommunene ikke lenger plikter å benytte de datasystemer for saksbehandling og innhenting og levering av statistikk som Landbruksdepartementet stiller til rådighet. Når det gjelder innhenting og levering av statistikk, foreslås det en bestemmelse om at kommunene må anvende det elektroniske dataformatet som Landbruksdepartementet fastsetter.

Videre foreslås det en bestemmelse om at kommunene må stille til rådighet de saksdokumenter Landbruksdepartementet ber om i forbindelse med evaluering av praksis. Slike evalueringer har departementet foretatt i flere sammenhenger, sist i forbindelse med at kommunene i Oppland, Sogn og Fjordane og Nordland som et prøveprosjekt fikk avgjørelsesmyndighet som førsteinstans i konsesjons- og forkjøpssaker. Departementet finner det nødvendig å kunne fortsette å foreta tilsvarende evalueringer.

St.meld. nr. 31 (2000-2001) Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling – omhandler det statlige regelverket rettet mot kommunesektoren. Landbruksdepartementet uttaler her at det vil bli fremmet forslag om at lovreglene om kravet til jord- og skogbruksfaglig kompetanse oppheves samtidig som regler i forskrifter som stiller lignende krav oppheves. Kravet til jord- og skogbruksfaglig kompetanse er etter dette foreslått opphevet i forslaget til ny konsesjonslov, jf. Ot.prp. nr. 79 (2002-2003). Lovforslaget er foreløpig ikke behandlet av Stortinget. Forslaget til endring av forskriftsbestemmelsen vedrørende kravet til jord- og skogbruksfaglig kompetanse fremmes uavhengig av resultatet av Stortingets behandling av lovforslaget.

3. Administrative og økonomiske konsekvenser

Hovedtyngden av sakene på landbruksområdet gjelder omdisponering, deling og konsesjon. Tall fra perioden 1996-1999 viser at det totale antall delingssaker avgjort i perioden var om lag 22.000, hvorav om lag 9.500 ble avgjort av fylkeslandbruksstyrene. Det totale antall omdisponeringssaker avgjort i perioden var om lag 4.500, hvorav om lag 1.300 ble avgjort av

fylkeslandbruksstyrene. Antallet konsesjonssaker avgjort i samme periode var om lag 5.000 pr. år, hvorav om lag 3.000 pr. år ble avgjort av fylkeslandbruksstyrene.

Som følge av at arealgrensen for hva som er et konsesjonspliktig kjøp av eiendom ble hevet i 2001, er antall konsesjonssaker i dag trolig noe lavere. Dersom forslaget til ny konsesjonslov, jf. Ot.prp. nr. 79 (2002-2003), blir vedtatt av Stortinget, vil dette innebære en betydelig reduksjon i antall konsesjonssaker. Det er imidlertid vanskelig å gi sikre og fullstendige opplysninger om det totale antall saker som da blir unntatt fra konsesjonsbehandling.

Forslaget om overføring av oppgaver innebærer at de saker fylkeslandbruksstyret i dag avgjør som førsteinstans heretter vil bli avgjort av kommunen.

Kommunen har også i dag ansvar for å innhente nødvendige opplysninger og forberede saker etter de aktuelle bestemmelsene selv om den ikke har avgjørelsesmyndighet som førsteinstans. Dette innebærer at den overføring av myndighet til kommunen som foreslås ikke vil innebære betydelige administrative og økonomiske konsekvenser utover de ressurser som allerede benyttes.

Fylkesmannen, fylkeslandbruksstyret og Statens landbruksforvaltning vil tilsvarende få frigjort ressurser på grunn av oppgaveoverføringen.

Med hilsen

Oluf Aalde e.f.
ekspedisjonssjef

Inger Grette
avdelingsdirektør

LANDBRUKSAVDELINGENS MERKNADER:

Landbruksavdelingen viser til departementets høringsbrev.

Vedrørende forslaget til bestemmelser om overføring av myndighet

Omdisponering av dyrk og dyrkbar jord

Som nevnt i departementets høringsbrev er det i St.meld. nr. 19 (2001-2002) lagt til grunn at alle konsesjonssaker og delingssaker skal avgjøres av kommunene i førsteinstans fra og med 1. januar 2004. Når myndigheten i disse sakene først skal legges ut til kommunene, er landbruksavdelingen enig med departementet i at det er hensiktsmessig at også myndigheten i saker etter jordloven § 9 (omdisponering) overføres. Det vises til departementets begrunnelse.

Departementet har uttalt at overføringen av myndighet i saker som gjelder omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven § 9 innebærer at kommunene får ansvaret for en viktig nasjonal interesse. Landbruksavdelingen mener en slik ansvarsoverføring innebærer at systemet med årlig innrapportering av avgang dyrka og dyrkbar jord fra hver enkelt kommune bør opprettholdes. Det er her viktig å merke seg at nedbygging kun vil være en av årsakene til at dyrka og dyrkbar jord ikke lenger er egnet for matproduksjon. Andre former for avgang er

at arealene går ut av produksjon og over tid gror igjen. Nydyrking vil på den andre siden øke arealet dyrka mark.

Innrapportering av avgang dyrka og dyrkbar mark gir lovgiver mulighet til å føre kontroll med at jordvernet blir ivaretatt på en samfunnsmessig forsvarlig måte. Statistikken vil dessuten være et sentralt redskap i arbeidet med eventuelle senere revideringer av regelverket. Det må utvikles hensiktsmessige verktøy og rutiner for slik rapportering. KOSTRA kan være et aktuelt system.

Landbruksavdelingen ser positivt på at departementet vurderer å etablere arealdifferensieringssystemer eller tilsvarende systemer som kan støtte kommunen i de avgjørelser som skal treffes etter jordloven § 9.

Andre saker som foreslås delegert

I forhold til de øvrige sakstypene som nevnes i departementets høringsbrev i avsnitt 2.1 pkt. 1 – 7, mener landbruksavdelingen i likhet med departementet at det er riktig å overføre myndigheten også i disse saken. Det vises til departementets begrunnelse.

Landbruksavdelingen finner samtidig grunn til å bemerke at enkelte av disse saksfeltene stiller større krav til kompetanse på rene saksbehandlingsregler enn det som er tilfelle i ordinære delings- og konsesjonssaker.

Landbruksavdelingen har ingen merknader til de øvrige myndighetsoverføringer som foreslås. Landbruksavdelingen mener imidlertid det bør gå tydelig fram av de endelige bestemmelsene at overføringen også innebærer at kommunene får myndighet til å avgi bindende uttalelse om høyeste pris etter tvangsfullbyrdelsesloven §§ 11-13 og 11-44. Det vises til ordlyden i disse bestemmelsene.

Departementet har i bestemmelsene valgt å negativt avgrense kommunens myndighet. Landbruksavdelingen mener dette gjør regelverket oversiktlig og lett praktiserbart. Vi mener derfor at den tekniske utformingen av bestemmelsene er god.

Vedrørende forslaget til ny forskrift om saksbehandling m.v i kommunen i saker etter konsesjonsloven, jordloven, odelsloven og skogbruksloven

Saker der kommunen er eier eller har annen tilknytning til eiendommen

Bestemmelsen om at kommunene ikke kan avgjøre saker der kommunen er eier eller overdrager av eiendommen eller har annen tilknytning til den er foreslått videreført. Våre erfaringer viser at mange kommuner er usikre på hvor dypt de skal gå inn i disse sakene før de sendes til overordnet instans for behandling. Usikkerheten knytter seg særlig til om de skal avgi innstilling til vedtak. Landbruksavdelingen mener derfor at kommunens ansvar i disse saken bør presiseres i den nye saksbehandlingsforskriften.

Ajour

Landbruksavdelingen antar at bortfallet av kravet om å benytte de datasystemer for saksbehandling og innhenting og levering av statistikk som departementet stiller til rådighet innebærer at kommunene ikke lenger trenger å benytte saksbehandlingsprogrammet Ajour. Vi har grunn til å tro at dette vil lette det praktiske arbeidet med jord- og konsesjonssaker ute i kommunene. Dette fordi mange kommuner ikke innehar tilstrekkelig kompetanse på den praktiske bruken av programmet, fordi bruken av programmet innebærer at det til tider

oppstår feil som oppfattes som funksjonsfeil og fordi Ajour i mange tilfeller innebærer dobbeltarbeid da sakene først behandles i kommunens ordinære saksbehandlingsprogram.

Kravet til kompetanse

Landbruksavdelingen ber fylkeslandbruksstyret merke seg at kravet om jord- og skogfaglig kompetanse ved behandlingen av saker etter jordlov, konsesjonslov, odelslov og skogbrukslov er foreslått fjernet i forslaget til ny saksbehandlingsforskrift. Landbruksavdelingen ber også fylkeslandbruksstyret merke seg at forslaget fremmes uavhengig av Stortingets behandling av forslaget om å oppheve de gjeldende lovregler om krav til jord- og skogfaglig kompetanse i kommunene.

Landbruksavdelingen har for øvrig ingen merknader til den foreslåtte forskriften.

Landbruksavdelingen fremmer etter dette følgende:

Innstilling :

Buskerud fylkeslandbruksstyre viser til landbruksavdelingens merknader og slutter seg til disse.

1. Saker etter jordlovens § 9 (omdisponering) bør forvaltes på samme nivå i forvaltningen som forvalter konsesjonssaker og jordlovens § 12 (deling).
2. Det bør utvikles hensiktsmessige rutiner som sikrer at jordvernet som en nasjonal interesse blir ivaretatt. Statistikk over avgang og tilgang på dyrka og dyrkbar jord anses i denne sammenheng å være sentralt.
3. Fylkeslandbruksstyre har ingen kommentarer til de andre sakstypene som foreslås delegert, jf. departementets brev av 12.06.03 pkt 1 – 7.
4. Kommunene bør sikres tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å behandle saksområdene som nå blir delegert. Lovhjemler der kompetansekrav framgår, må samsvare med de krav om kompetanse som staten faktisk stiller til kommunene.

Saksbehandler: Knut Westrum

Vedlegg:

- Forslag til nye bestemmelser om overføring av myndighet og forslag til ny saksbehandlingsforskrift m.m

Behandling i fylkeslandbruksstyret den 12.08.2003:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt